

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 76.

JOLIET, ILLINOIS, 20. AVGUSTA 1915

LETNIK XXIV.

NEMCI ZAVZELI KOVNO, VELIKO RUSKO TRDNJAVO.

Veliki nemški topovi užugajo vsako trdnjavo in pridobivajo Nemcem zmago za zmago tudi proti najsilnejšemu sovražniku. Rusi prisiljeni k nadaljnjem umikanju, sicer jih Nemci zajamejo.

Italijani še vedno samo upajo na zavzetje Gorice.

Brescia, 16. avg. — Italijansko vzdolno prodiranje proti Condinu (30 milij jugovzhodno od Tridenta) v Rivo in Gardskem jezeru se ne prestano nadaljuje vključ viharnemu vremenu in toči. Iz poročil je razvidno, da so po Italijanov osvojeni strelski jarki polni vode, v katerih plavajo trupla.

Avtrijsko uradno naznani.

Dunaj, 16. avg. — Uradno vojno naznani o vojskovjanju na italijanskem bojišču se glasi:

"Na tiroški fronti je sovražnik včeraj pridel streljati s težkimi topovi proti našim utrdbam, posebno v Tonalskem prelazu in na visokih planotah Lavarone in Folgarije. Napadi po italijanskih postojankam pri Popeni, rušno od Schluderbach, so se izjavili, kakor tudi sveži napadi sovražnika ob fronti v obmorskom okrožju v predelu južno od Krna."

Strič nabrežnih trdnjavic pri Benetkah so bile bombardirane po enem naših pomorskih zrakoplovov dne 15. avg. Vse bombe, izvzemši eno, so razpomile v trdnjavicah. Od peterih sovražnikov zrakoplovcev, ki so se dvignili v zasledovanje, je dva prisiljili k pristajati streljanje s strojnimi puškami, dva sta opustila zasledovanje čez nekaj časa in peti je sledil našemu zrakoplovu prav do istrske brezine, kjer je bil prisiljen k povratu, brezuspešen.

Topovi grmijo.

Rim, 17. avg. — Sledče uradno naznani je bilo izdano nocoj v glavnem stanu italijanskega generalnega štaba: "V Tonalskem pasu in v odseku Valdašem je bil dokaj silen topniški dvojboj. Svež napredok poročajo v Sextonski dolini (Dravski odsek). Naše topništvo je razdeljalo obkope pri Selekofel in Orodna-Fossi ter ustavilo strelenje sovražnega topništva, ki je poskušalo odgovarjati."

"V Karnskih planinah je v noči od 14. na 15. t. m. sovražnik podpel silen napad proti našim postojankam pri Valpicolu, Freikofelu in Volgrundu,

a je bil odbit ob celi črti s težkimi izgubami.

"V Krnskem pasu smo včeraj dalje napredovali, zlasti v smerni Bovca, kjer smo ujeli kakih 300 mož."

Tako se je Lahom zdelo.

Rim, 18. avg. — Avstrijsko brodovje 21 ladij, podpiranih po zrakoplovih, je bombardiralo otok Pelagosa v Adrijiji. Ko so padli in italijanski častnik in trije možje ter je bilo nekaj vojakov ranjenih, so se ladje umaknile, ne da bi poskusile izkranje. O izgubah sovražnikov še nicesar ne vemo. Podpisani: Thaon de Revel, podadmiral.

S srbskega bojišča.

Pariz, 16. avg. — Havasova brzovaka iz Niša, datirana včeraj, pravi, da so dne 13. avg. Srbi z nekoliko izstrelki zavstavili sovražnika pri utravnem delu pred vasjo Dobro ob Donavu.

Istega dne je srbsko topništvo pred Velikim selom blizu Belgrada imelo dvobojo s sovražno baterijo, postavljeni pri vasi Starčevo, in z dvanajstimi strelami ugnalo sovražne topove, ki so sprožili sestdeset izstrelkov.

Nemške čete ob srbski meji.

London, 16. avg. — Mnoga znane kažejo, da se Avstro-Nemci pripravljajo za vojskovjanje na Balkanu.

Kakov poročajo iz Bukarešta, je več nemških vojnih zborov zbranih bližu vezišča Ogrske, Rumunije in Bolgarije.

To v zvezi z bombardiranjem Belgrada in z delavnostjo avstrijskega topništva na mnogih točkah ob Donavi podpira poročila o veliki avstro-ogrski ofenzivi na Balkanu.

Izida krize pričakujejo z veliko napetostjo, ker ima odločiti, ali bodo zaveznički dobili novo podporo od Balkancev, in ali bo nemško zalaganje Turcije s strelivom še nadalje zaproto malo zagozdo v rusko fronto, ki je bila dejansko ravna izza opustitve Varšavskega okrožja.

Na Grškem utegne dobiti vladno krimo v roke "vojne stranke", ko je po-slanska zbornica izvolila za predsednico.

ka Zavitsanosa, pristaša Venizelosove "vojne stranke".

Balkanci se baje pripravljajo.

Rim, 17. avg. (Čez Pariz) — Pri italijanski vladi so dospela poročila iz Rumunije, Bolgarije in Grške, po katerih se vršijo vojne priprave v vseh teh deželah z izredno živahnostjo. Iztego sklepajo, da so te dežele pred odločitvijo, ali naj vstopijo v vojno, ali ne.

Z ruskega bojišča.

Dunaj, 16. avg. (Čez London) — Sledče uradno naznani je izdal avstrijski vojni urad:

"V okraju zapadno od Buga odločno napreduje zasledovanje Rusov. Avstro-ogrške čete, ki tvorijo središče nemških zaveznikov, zasledujejo sovražnika zapadno od Biale čez Klukovo.

"Divizija pod vrhovnim poveljstvom nadvojvode Jožefa Ferdinandu so predstavile snoči jugo-jugozapadno zemlje v okraju Bialskem. Postavile so most čez Krzno ponoci in prekoračile reko davji. Zadnja straža sovražnika je bila odbita, kjerkoli se je upirala. Čete generala Kojeysa so pognale sovražnika nazaj čez Klukovo."

Kaj pravi Petrograd.

Petrograd, 16. avg. — Sledče uradno naznani je bilo izdano nocoj:

"V okraju Rausk (Kurlandija) so naše čete zopet pognale Nemce nazaj čez reko. Protinapadi sovražnikov so bili odbiti. V okrajih Jakobštat in Dvinsk se položaj ni bistveno izpremenil."

"Bombardiranje Kovna se nadaljuje. Nemci ne prestano obstrelijejo zapadne trdnjavice.

"Med Bugom in Narewom se je strejanje dne 14. in 15. t. m. neprestano nadaljevalo. Več nemških napadov je bilo odbitih.

"Na ostalih frontah je prišlo samo do topniških bojev."

Brest-Litovsk ogrožen.

London, 16. avg. — Levo krilo nemške armade pod bavarskim princem Leopoldom si je izbojevalo pot čez reko Bug blizu Drohiczyna, ki leži vzhodno od Sokolowa, je zavzelo Losyec in Miedzyzdec ter je kakih petdeset milij severozapadno od velike ruske trdnjave Brest-Litovsk, po uradnem berlinskem poročilu. To kretanje tvojito malo zagozdo v rusko fronto, ki je bila dejansko ravna izza opustitve Varšavskega okrožja.

Maršal von Mackensen baje tudi po-

tiski Rus, nazaj ob Bugu, kjer Nemci prodrijo ob vzhodnem bregu te reke. Ta nemška armada je zavzela Ciale in Slativce, kakih štirinajst vesilij jugozapadno od Brest-Litovska.

Berlinske brzovake pravijo, da nemški vojaški kritiki izražajo mnenje, da bo v dveh ali treh dneh nemško topništvo metalo izstrelke v trdnjavice Brest-Litovskega.

Novo-Georgjevsk pred padcem.

Dalje zapadno pa maršal von Hindenburg baje uspešno napada prednje branike trdnjave Kovno ter uspešno poskuša predeti ruske linije med Narowom in Bugom, ko so Nemci prekocali reko Norzew.

Nemški naznani zatrjuje, da so bile zunanje trdnjavice Novo-Georgjevsk razdeljene in se nemško topništvo pomika bliže notranjim branikom. Kakor prerokujejo, utegeno Nemci zavzeli Novo-Georgjevsk vsak cas.

To so bili najvažnejši vojaški dogodki dnevnih, ali tukaj vzbujajo manj pozornosti, nego diplomatska pogajanja na Baikanu, kjer kriza se ni dosezena.

Avstriji 13 milij od Brest-Litovskega.

Dunaj, 17. avg. — Avstro-ogrške čete so na zasledovanju umikajočih se Rusov prodrije do Dobrynce, trimajst milij jugozapadno od trdnjave Brest-Litovsk, kakor nocoj uradno naznani.

Pred zavzetjem trdnjave Kovno.

London, 17. avg. — Rusi se dalje umikajo iz Poljske in za verjetno je smatrali, da se bodo morali umekniti dalje, nego do linije Kovno-Brest-Litovsk, kakor Berlin danes poroča, da so Nemci naskočili trdnjavice na jugozapadni fronti od Kovna, ujeli 4,500 mož in zaplenili 240 topov. To prej koncem pomeni rano zavzetje trdnjave same in potem železnice Vilna-Varsava-Petrograd.

Rusi se začenjajo umikati iz utrjene železniškega središča Bialystok, ene glavnih toček ob liniji Kovno-Brest-Litovsk, vsled nagle pograditev vodov na lastnini v Galvestonu. Obmorsko obzidje še drži, ali zagačena voda iz zaliva se je nagrmadila, da so nekatere ceste poplavljene tri čevljev visoko.

Pogubonosen vihar ob Mehiskem zalivu.

V mestu Galveston, Georgia, nad 500 hiš zrušenih in škode na lastnini \$15,000,000.

NAD 100 ČLOVEŠKIH ŽRTEV.

Od mehiške meje do Floride se razteza pogubonosni vihar.

Dallas, Tex., 16. avg., 11:30 zv. — Pozno nocoj semkaj dospela poročila kažejo, da je bila velika škoda napravljena v mnogih mestecih na brežini ob Mehiskem zalivu po nočnjem viharju, ki se je raztezel od mehiške meje do Floride.

Galveston, Tex., 16. avg. — Galveston je bil nocoj opustošen po strašnem viharju, podobnem sistemom, ki je leta 1900. povzročil 8,000 smrtnih slučajev in ogromno izgubo na lastnini.

Nočnjem vihar pa ni povzročil nobenega smrtnega slučaja in le malo škode na lastnini v Galvestonu.

Obmorsko obzidje še drži, ali zagačena voda iz zaliva se je nagrmadila, da so nekatere ceste poplavljene tri čevljev visoko.

Što človeških žrtev.

Dallas, Tex., 18. avg. — "Samo štirinajst mrtvih v Galvestonu" je bilo nočnjem poročilo iz tega mesta, zadetega po viharju.

Galveston je prestal enega najhujših viharjev v zgodovini Mehiskega zaliva in izselj načeve nevarnosti za svoj obstojo hudo poškodovan in obremenjen.

morskom čolnu in pogreznjen, kakor danes uradno naznani. Od 1,350 vojakov na krovu in 220 mož posadke je bilo rešenih 600 mož.

Franc Jožef za mir.

Rim, 16. avg. — Avstrijski cesar Franc Jožef je pisal papežu Benediktu, pohvalil vatikanske prizadeve za mir in pristavljal:

"Tudi jaz molim Boga, da bi imeli kmalu mir."

Sv. oče je poklical kardinala Gasparija iz Monte Catini, kjer je zadnji bival na pocitnicah. Danes poročajo, da je Gasparrijev povratek pospešila papeževa nova prizadeva za mir.

A. F. of C. S. na letnem zboru.

Toledo, O., 15. avg. — S pontifikalno veliko mašo v katedrali sv. Frančiška Sal, največji katoliški cerkvji v mestu, je bilo danes otvorjeno 14. obletno zborovanje ameriške zveze katoliških društev (American Federation of Catholic Societies) po preč. g. John Bonzano, papeškem delegatu v Združenih Državah.

"Eastland" vzdignjen.

Chicago, Ill., 15. avg. — Tri tedne je trajalo, predno je bil prevrnjen parnik "Eastland" vzdignjen. Danes je ladja, ali marveč z blatom pokriti, krsti podobni ladijski trup postavljen pokoncu, da se dviga visoko iz vode. Davi so doznanli, da del naklada obzira je iz 12 ton premoga. Sedaj ladjo cistijo.

Poljaki za pridružbo k Avstriji.

Dunaj, 11. avg. (Čez London) — Poljska stranka v avstrijskem državnem zboru je izdala proglašenje, ki v njem predlaže ustanovitev poljskega kraljestva v glavnem mestu Varšavo, ki badi celoskupen del dvojne monarhije.

Poljski narodni odbor pripravlja to izjavo in je izdal oklic na ljudstvo Poljske, osvojeno ruskega nadvladarskega, poslati zastopnike na občino narodno zborovanje z namenom, da se ustanovi organizacija, ki ima delovati za zopetno združitev naroda.

Nemci proti poljski želji.

London, 12. avg. — Poročevanje Reuter's News-agenture v Amsterdamu brzovajla sledeče:

"Naznanih iz Dunaja, da so poslani poljske stranke v avstrijskem državnem zboru in gališkem deželnem zboru izdali proglašenje zahtevajočo ustanovitev poljskega kraljestva kot neodvisne celote pod nadvladarsko habsburško monarhijo, je izvzalo protest (ugovor) od 'Vossische Zeitung' v Berlinu, ki izjavlja:

"Ne bode v Krakovu ali v Lvovu, da se bodo rešila vprašanja glede sadow vojne, v kateri je nemško ljudstvo v cesarstvu pokazalo moč brez primerno v zgodovini."

njen s finančno izgubo, vendar brez velikega števila človeških žrtev, ker ga je občivalo ogromno primorsko obzidje.

Voda vse povsod, a niti kapljice za piće, tako se pritožuje nocoj Galveston. Glavne cevi do mestne водne zaloge pri Alta-Lomi, osenjajši milij daleč na suhi zemlji, so bile pretrgate in voda zaloga je pošla.

Druga mesta prizadeta.

Druge mesta v Texasu so zelo trepljive, a niso bila opustošena kakor Galveston.

Zanesljivih poročil o izgubah v manjših mestih še niso, vendar je znano, da je bilo človeških žrtev več nego v Galvestonu.

V Virginia Pointu je bilo trideset mrtvih; v Texas City, 18, od katerih je bilo dvanajst vojakov;

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

Joliet, Ill., 18. avg. — Lepa slovenska se je vršila v jolietskem sestruškem samostanu sv. Frančiška v četrtek, dne 12. t. m., dopoldune, ko sta prejeli dve naši mladi rojakinji črni vel ali črno naličje ter bili sprejeti med črke, sestre. To sta gospodinji Agnes Lavrich in Anne Simonich, ki se zdaj imenujeta prva Sister Mary Mathaia in druga Sister Mary Roberta. Oba gospodinji sta bili svoje dni vzorni učenki naše župnijske šole sv. Jožefa, iz katere je izšlo dosedaj že pet pridnih učenik, ki so se posvetile učiteljskemu stanu kot sestre redovnice. In tako skrbni naše župnijska šola tudi za odgojo slovenskih učiteljev, ki jih nujno potrebujejo naše naselbine.

— Umrl za domovino. Gdje, Nežika Klepec, uslužbena v g. Ant. Nemanichevi hiši na voglu Raynor avenue in Granite st., je prejela zlostino vest iz starega kraja, da je njen brat Anton Klepec padel na bojišču na Goriskem dne 1. julija, star že ne 20 let. Domov v vasi Poklaka pri Crnomlju zapušča mater, enega brata in eno sestro, a eno po tukaj. Sorodnikom bodi v tolažbo zavest, da je mladi Anton kot zvest sin žrtvoval svoje življenje za ljubljeno domovino in umri junaska smrti.

— Danes slavijo v stari domovini 86. rojstni dan cesarja Franca Jožefa.

— Naš North Chicago street bo ena najlepših cest jolietskih, ko bodo popravljeni, izravnani in tlakovani. Dosedaj je bila ta cesta v takem stanju, da je bila mestni upravi naravnost v sramoto. Leta in lato smo jadikovali pozimi in poleti nad grdo podobo, ki jo je nudil pogled na severni del glavnega cesta jolietke, najširše in menda najdaljše, kajti North Chicago street je bil v tako razdrapanem stanju, da je bilo uprav Škandalozno. Poleti je bila cesta vedno tako zaprašena na več palev "debelo, da je vsak vetrč dvigal oblake prahu in jih raznašal skozi odprta vrata in okna po hišah, da so bile vedno vse pršače. Pozimi in spomladni pa smo morali prebresti neizmerno blato po brozgo, če smo hoteli cesto prekraciti. Sedaj bo vsega tega kmalu konec. Kajti končno se je vendar našla mestna uprava, ki ji ni mar samo "graft", marveč tudi napredek, resničen napredok mesta Joliet. Na vseh straneh dobiva mesto lepe lice, in tako ga dobi tudi na našem North Chicago street v kratkem. S razvedenim delom se zadnje tedne takoj žurijo, da jih je veselje opazovati. Najprej so bili začeli odstranjevati strašansko grdo in grbave lesene droge, postavljene ob cesti za napeljavajo telegrafo, telefona in električne luči. Nič manj nego 66 leseni drogov so odstranili v enem dnevu zadnjega tedna, da jih namenimo s 44 jeklenimi drogi: te borbila izključno Aurora, Plainfield & Joliet Railway Co. za svojo cestno-ležniško prog. Že s tem dobi cesta mnogo lepše lice. In potem so začeli delati ob obeh straneh ceste ozko pregrajo iz konkrita v enakomerni višini, do katere se ima cesta povzdigniti in izravnati tako, da bo v enaki višinski legi z delom ceste v notranjem mestu. Tudi obstranski tlaki (sidewalks) se imajo potem napraviti iz konkrita v enaki višini s cesto in tako razširiti, da bodo tvorili prijetno šetališče. In potem bo North Chicago street ponoči in dika mesta Joliet — in naše slovenske naselbine!

— "Amerika in Amerikanci." Tako se imenuje najlepša knjiga, kar jih je bilo, spisanih v slovenskem jeziku o naši novi domovini. Knjiga je najlepša in tudi največja, ker ima nič manj nego 608 strani. In koliko slik je v tej knjigi! In koliko drugih stvari, ki so vezanimi in poučni! Že sami opisi s podobami iz našega slovenskega življenja v Ameriki so vredni, da si knjigo omisli vsako slovensko društvo, a tudi vsak izobražen Slovenec. Ta knjiga je lahko v diko in kras za parlor vsake slovenske hiše v Ameriki. Knjigo "Amerika in Amerikanci", ki jo je spisal Rev. J. M. Trunk, je dobiti po napolničani ceni v knjigarni Amerikanskega Slovenca, Joliet, Ill. Vezana knjiga stane samo \$1.50, po pošti \$1.75. Pridite ali pošljite ponjo!

Gilbert, Minn., 16. avg. — Rad bi se oglasil v našem katoliškem in delavškem listu, v Amer. Slovencu, pa moram prej prositi g. urednika, če mi dovolite koniček v tem listu za moj dopis.

Kar se tiče delavških razmer, se je nekoliko zboljšalo. Dne 20. julija je začel rudnik Corsica delati, je vzel veliko mož na delo. Kar se pa tiče plače, je pa po navadi, tako da se nič ne zmora, če bolje delaš, tako plačujejo gospodje, od 2 dol. 50 centov in 3 dolarje po navadi plačajo tukaj pri nas. Sedanji čas ne svetujem se sem hoditi za delom, ker se se težko dobi.

Tu povem, da se je strašna tragedija zgodila dne 2. avgusta, ko se je neka Italijanka razsridila nad svojim možem in ga je začela pobijati speciga s steklenico za pivo, ki se je zbruhnil, je bil hudo udarjen po glavi. In ravno tisti čas je gorionemena očeta od moža tako udarila, da je še tisti dan

umrl. Zeno so pa zaprli, pa je rekla, da ji je žal, ker ni tudi moža ubila. To je zlostno.

Dne 1. avgusta pa je bila huda ura in je streha udarila v hišo, kjer stanejo družina Frank in Ana Zgajnar. Popoldne ob pošti teh je ubila žena Ana Zgajnar. Možu je zapustila 3 otročice. Pogreb je bil dne 9. avgusta. Pokojnica ni bila v društvu, pa vseeno je bila lepo spremljena v hladni grob. Pokojnica je bila dobra žena. Naj v miru počiva!

Dne 9. avg. so našli nekega Ličana bližu Petit Depot, se je sam obstreli z revolverjem, pa bo še okrevl, so ga pripeljali v bolnišnico v Eveleth. Vzrok je nesrečna piča.

Dne 8. avg. so imela tukajšnja podpora društva sejo v Indiharjevi dvorani, to pa samo delegatje. Je bilo zborovanje zaradi pogreba, če eden član umrje, da bi se ga vsa društva udeležila. Vsi so dovolili, samo eden ni dovolil, to pa je bil delegat društva Slovenski Rudar.

Naš rojak Jožef Lapp ima mesnico in stacuno za živila in si sedanji čas postavlja lepo hišo za goriomemeno obrat. Častitamo!

Dne 6. avg. je pa prišel častiti gosp. župnik Alojzij Pirnat nazaj. Zopet je velike veselje zavladalo med nami katoličani Slovenci. Nekaj se je gospod pozdravil v Pittsburghu, a ni trdnega rezultata. Bog ga ohrani nam mnoga leta še, a silno žalosten je, ker mu je v starem kraju oče umrl. Mož je rekel: "Mene je ljubezen gnala nazaj v župnijo Gilberško do svojega naroda." V resnici je gospod dober človek, seve, vsem pa ne more ustrezeti, se Bog ne more. Seve, naši "ta rdeči" niso zadovoljni, oni bi imeli radi duhovnika po svojem okusu, ker so preveč napuhnjeni; ta grdi napuh človeka vleče od Boga in od matere sv. katoliške cerkve.

Tu pa pošljam 2 dolarja za ta list, ker je najlepši in najkoristnejši za Slovence vaš list. G. urednik, to sem pa zapisal, ker ta list prinaša vsako nedeljo tako lepo pridigo, da lepi ne more človeški jezik govoriti, katero je spisal pokojni škof Anton Martin Slomšek, sedaj naš pripravnik v sv. nebesih.

Veliki Šmaren smo lepo obhajali pri nas. Lepo pridigo je imel od Marije domaći župnik. Cerkev je bila lepo očrščena.

Zlasti me je navdala, ko sem čital da je cerkev na Sv. Gori razdejana.

Tu pri nas je tri mesece zmerom deževalo, a sedaj je pa suša. Sena je pa toliko narašlo, da si ga je vsaki lahko dobil za potrebo.

G. urednik, moj dopis se je že preveč zavlek. Samo še želim, da bi A. S. imela vsaka slovenska hiša.

Lepo pozdravim rojake in rojakinje po Ameriki, a tebi, list, pa veliko načinov. Tu pa še eno pesem trpinu Slovenec:

Kvišku srce, kaj zdihuješ?

Clovek, čemu obupuješ?

On, ki vir je vse dobrote, ne pozabe, sirote.

Sila, trud, sovraštvo mine,

z dvorov večne domovine

spev donel bo zemlji celo:

Blagor njim, ki so trpel!

— k — r.

Kansas City, Kans., 14. avg.—G. urednik A. S.! Dolgo časa se nisem oglašila v vašem cenjenem listu A. S. in sedaj sem se namenila napisati mal dopis, da naznamen rojakom in rojakinjam v novem svetu, kako se še imamo v Kansas City, Kans.

Posebno veseli me, ker smo začeli z novim letom moliti večno molitve vsako prvo nedeljo v mesecu, tako da mi se sedaj vidi, kakor da bi bila v starem kraju. Od začetka je šlo malo težko, ker nas je bilo malo, a sedaj pa že prav dobro, mislim, in tudi naše solarske dekllice nam pomagajo in pridno molijo.

G. urednik, naznamen žalostno novočo, da nam je neizprosjeva smrt vsega iz naše srede še čvrstega mladeniča v najlepših letih, nameč Ivan Švegl, starega 29 let, iz Starega trga pri Črnomlju na Dolenjskem, rojen v Deskovivasi št. 5. Tukaj v Ameriki zapušča mater in brata, sestro in dva popol brata in eno popol sestro. Ker mi je dobro znano še iz starega kraja, lahko rečem, da je bil pokojni kako dober mladenič poštenih kmečkih staršev; njegov oče že premar umrl je bil v starem kraju večletni cerkevni ključar in pa mati še živa kot stara 68 leta dobra, skrbna gospodinja. Ker pa kakor povsod današnji dan otroki grejo po sveti, tako so se tudi otroki Švegljevi podali v daljno Ameriko eden za drugim. Oče je umrl pred 14. leti, in dolga je ostalo kakor povsod; saj ni čuda, nasi starši niso šli nikam po svetu, le če se je tu pa tam kaka že ležela, da so si zasluzili kak vihar, ampak so bili celo življene doma pri svojem kmetijstvu, ker tega ni bilo pred 50. leti, da bi šli gospodarji do hiše. Tako je tudi pokojni Ivan Švegl se podal v Ameriko pred 12. leti. Tukaj v Kansas City, Kansas, je pridno delal, svoji vdovi materi pomagal, sa česa ves dolg poplatil. Ko sem bila še v starem kraju, je vsa fara govorila da pridne fant. Pokojni si je obe-

tal veliko, zato je odrinil v Colorado, da bi tam še več prihranil in da potem bi sel v stari kraj k svoji materi. Pa človek obrača, Bog obrne. Delal je pokojni Ivan Švegl v jami in ga je potelo v glavo, da je revž bolhal celih 6 let. Bil je član več let K. S. K. Jedote, dokler je bil zdrav; ko je bil pa bolan, seveda, je ta bolezen vzrok in je bil oddaljen, tako da je vse posputil, kajti bolezen ni dobra, več obrne na slabovo. In sedaj se je nähajal v bolnišnici čez dve leti v Topeti, Kansas. Zaspal je v Gospod 4. avgusta. Pogreb se je vršil tukaj v Kansas City, Kansas, v nedeljo ob 8. in 9. avgusta. Ker je pokojni, kakor slíšimo, za časa bolezni proslil, da bi najraje počival v Kansas City, Kans, zato so mu tudi željo izpolnili, njegov brat in sestra. Žalostno je bilo gledati, da je svedec spoved pomik v cerkev in sta mamicu spremila svojega dobrega sinka k zadnjemu počitku. Kako vele podpora bi bil na stare dne zlasti mater! Marsikom se je očitno zmočilo. Pokojnega Ivana Šveglja mati se je namreč tudi za svojimi otroki podala v Ameriko in stanejo pri svoji hčerki Megi omoženi Peskar na farmi Willard, Wis. Kakor hitro je dobila brzojavko, se je podala na pot v K. C., da se se zadnjikrat poslovodi od svojega dobrega sinka, in s tem je počivala v Kansas City, Kans.

Skoda je ogromna. Kolikor se je danes popoldne precenilo, znaša nad 310,000 K. zavarovani so bili pogorelcji po lastnih napovedih za 132,054 K. Cenila pa se ni škoda na sadnem dreju in na vrtovih. Drejevje je obžigano in se bo zarastlo šele čez leta. Mirno se zato lahko trdi, da znaša cela škoda približno 400,000 K.

Po požaru je bilo največ škode zadanje Rudezevi graščini. Škoda se ceni na 100,000 kron, zavarovalnina pa znaša 16,000 K.

Novo lepo elektrarno Jakoba Oruža je požar skoraj čisto uničil. Strlele zidovi kvišku, tudi daljnovođi so pretregani in uničeni. Stroji v elektrarni so vsi poškodjeni. Poleg elektrarne je zgorela tudi hiša, skedenj, kozolec, hlevi, seno, orodje v delavnici, žarnice, pohištvo, skladisce olja. Škoda, zadana g. Oružu, je cenjena uradno na 88,462 K. zavarovan je bil g. Oružen le za 25,000 K.

Marijeti Oružen je pogorel skedenj, hlevi, kašča, poškodovana je hiša. Škoda do 7000 K. Mariji Mlakar je zgorela obleka in pohištvo. Zgorela je Marku Burgarju hiša, vredna 1200 K. zavarovan je za 520 kron. Andolšku Jakobu je zgorela hiša, hlevi, pohištvo, orodje, škoda je 3700 K. Mariji Klun je zgorelo pohištvo, orodje in živež, škoda ima 1150 K. Franci Petelin je povzročil požar na deskah, drveh in na orodju 2520 K. škode, Francu Drobniču pa 1510 K. Anton Peterlin ima škode 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škode 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škode 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda imajo nadalje Janez Javorini 600, Frančiška Petek 200 K. Posestniku Matiji Drobniču je povzročil požar na 2520 K. škode, Francu Pirnatu je zgorela hiša in vrtov, drvev in sena na 2540 K. Tomažu Pojanišu je povzročil požar 1510 K. Anton Peterlin ima škoda 115 K. Škoda im

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. 1. 1899.

v lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:

Za Združene države na leto.....\$2.00
Za Združene države za pol leta.....\$1.00
Za Evropo na leto.....\$3.00
Za Evropo za pol leta.....\$1.50
Za Evropo za četr leta.....\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembni bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznamo POLEG NOVEGA TUDI STARINASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO. Incorporated 1899.

Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

CERKVENI KOLEDAR.

22. avg. Nedelja Timotej, muč.
23. " Ponedeljek Filip Ben, spozn.
24. " Torek Janev, apost.
25. " Sreda Ludovik, kr.
26. " Četrtek Cefirin, papež.
27. " Petek Srce Marijino.
28. " Sobota Avguštin.

CERKVENI GOVOR ZA TRINAJSTO NEDELJO PO BINKOŠTIH.

Spisal škof Anton Martin Slomšek.

O nehvaležnosti.

Nobeden se ni našel, da bi se bil vrnil in Bogu hvaloval, kakov ta tujec?

Luk. 17. 18.

Strašna je bila nesreča gobožih; zato so od daleč stali in upili. Velika je bila dobra ozdravljenja, katero jim je usmiljeni Jezus storil. Koliko hvalo so bili svojemu božjemu dobrotniku dolžni! Ali izmed deset jih je bilo devet nehvaležnikov. Milo se je torej nad njimi Jezus potožil, rekoč: Ali jih ni bilo deset itd. Takihi nehvaležnikov in nehvaležnic je tudi med nami veliko; kdo ve, če nismo tuji? Pomislimo torej grdo v hudo nehvaležnosti;

I. do neskoučno usmiljenega Boga;
II. do usmiljenih, dobrih ljudi.

I.

Dvoje napotje nam je krivo, da pogosto prosimo in molimo, da nas Bog ne usliši: premašo zaupanje prepojne nezahvala po prejetih dobrotnah. Kdor nima zaupanja, ne žive vere, ni vreden uslišan biti (Jak. 1, 5-6). Zato je vselej Jezus sirotom djal: "Zaujmi tvoja vera, ki te pomaga!" Tako deset gobožnih možem. Zaupanje nam vrata odpre, hvalo odpre drži, nehvaležnost zaklene. Tako grdo nehvaležni smo;

I. Za časne, pozemeljske dobrote. Kniti premalo spoznajo, koliko dobrega od Boga imajo; misijo, da jim le gnoj in pa delo bogato rod; od teh gnojih gredi marni. To in tako smo predali. "Kaj imam, da nisi prejel" itd. (Kor. 4, 7). Družina preslabo spozna, koliko v svojem stanu dobrega uživa, si službe prebira, iz jedi potrate dela, pozabi Boga in dobre ljudi; zato pa tudi družino tudi Bog zapusti.

Je grda nehvaležnost v besedi, je še hudobnejša v dejanju. Taki nehvaležniki so, kateri pred jedjo in po jedi ne molijo. Živila moliti ne zna, človek pa; zato je nehvaležnejši od živine. Kaj bi rekli beraču, kojemu bi lepo postregli, pa bi sit zlico v stran vrgel, in še zahvalil vas ne?

Še hudobnejša nehvaležnost je potrata božjih darov, jih zametavati, kakov prevzeti, izbirljivi ljudje ravljajo; ali pa pregrešna raba, kakov pijanci

znaajo. Pravijo, da krompir po svetu zato gnije, ko ga je družina klela; pa tudi zato, ko so ga toliko v nesrečno žganje pokuhali. Ali je temu tako ali ne, tegu nem; pa to vem, da je grč, krompir, tolik božji dar kleti in da ni prav kruh ubogih v strup kuhati. Ratu bi ga po mnogih-krajih jedi, pa krompirja ni; veliko tisoč jih gladi pomrje.

Ljudje so z vincem velikega hudega uganjali, posebno poslednja tri leta, in tudi trsi začne bledati, neki kužen plešnovec se ga loti, da zeleno grozdi gnije, in se trte posušuje.

Oh, če ta nadloga v naše vinske kraje pride, bo polovica ljudij moralna v druge kraje kruha iskat. Bolj dobra letina, hujši so ljudje; več ko je vina, več žaljenja božjega. "Ti nehvaležno ljudstvo! tako Gospodu vračuješ?" (Moz. 36, 6). Nehvaležnost človeka boli, na njem pa tudi Bogu mrzi. Nje oče je napuh, nje mati prevzetnost. Iz napuha in prevzetije vstaja nehvaležnost. Iz nehvaležnosti pregraha, iz pregraha časna in večna nrešča. Nahvaležnik je vsak človek, ki ima zdrave ude, pa delati noče, in kruha prosi. Lenoba mu bo ude strla, ko rja želeso.

2. Še grša je nehvaležnost za dušne dobrote. Največja dobra je sveta vera, prava luč Boga spoznati in njenemu služiti. Kako malo je pa v naših krajih veronauk čisljen! Poredni ljudje ne poslušajo ne pridig, ne kršč, načkov, in najdražjih, najimenitejših skrivnostij celo pozabijo. So, ki nake naše svete vere celo zaničujejo, sovražijo in ohudujejo, naj bi sveto vero zatrli. Oh, nehvaležnost! Kako so stari očaki želesi: "Rosite ga nebesa" itd. (Iz. 45, 8). Med svoje je prisel, in njegovi ga niso sprejeli (Iv. 1, 11).

Druga nezmerna dobra je posvečajoča milost božja. Kako nehvaležni so, ki po dni, tedne, mesecu in leta v smrtrem grehu žive, in sv. zakramente zanemarjajo. Takim se bo dopolnilo prerokovanje Jezusovo: "Vam bo kraljestvo božje odzveto" itd. (Mat. 21, 43). Nehvaležnikov človek v hiši, pa tudi Bog v nebesih ne trpi; hvaležnost Bog želi.

Grda in ludobna je tudi nehvaležnost do ljudij, do naših dobrotnikov.

1. Do staršev. Koliko mati, oče trpi, da po desetero otrok izredi; vseh desetero pa pogosto očeta in materne preredi, da morata kruha prosi.

Koliko nehvaležnih otrok starše kolne, celo tepe, in po smrti pozabi. Takim pa tudi bo, kakov nehvaležen sin. Koliko slavnih otrok starše kolne, celo tepe, in po smrti pozabi. Takim pa tudi bo, kakov nehvaležen sin. Koliko slavnih otrok starše kolne, celo tepe, in po smrti pozabi. Takim pa tudi bo, kakov nehvaležen sin.

2. Nehvaležnost do duhovske gospoške. Koliko se pridiguje, spovedniki trdijo; ne sme jim biti pot predaleč, ne steza pregrada, ne vreme preludo, in koliko jim ne odraža, kar jim gre!

Koliko jih po krivem obrekajo, tožijo! Kedar bo duhovnemu potreba, jih pa ne bo.

3. Nehvaležnost do deželske gospoške. Gospoška je velik božji dar, dobra, pa tudi ludobna: pravična dobra, krivična pa šiba. Kako malo pa so gospoško preteklo leto obrajata. Kako slab je še spoštuje!

Potem se sved mesični in moti, punti ustajajo, vojske prihajajo. Gorje ljudstvo, ki gospoško zanjuje, le davek gleda, mira pravice in redovnosti pa ne vidi, koje gospoško varuje. Bog žuga gospoško pobrati in ljudstvo se bo jeli klati po dihydriku; ne bo gospoške, pa tudi pravice ne bo.

4. Nehvaležnost do znancev, prijateljev in drugih ljudij. Posodi komu, boš si sovražnika naredil; ne bo odrajatal, ne obresti plačeval; in če ga tiraš, se mu zameriš. Pomagaj komu v tako dobro službo, kako hitro te bo spodlezel, in poslednji te še poznati hotel ne bo. Od hiše njega, ki dobro s Hudim vrne, ne bo nesreča odšla (Prip. 17, 13). Tako je nehvaležnost placiča sveta, tako svet zna; mi pa ne smemo tako.

V tem znamenju boš zmagal... Ko gledamo proti jugozapadu po solnčnem zatonu, tedaj se nam na poseben način križ s Kalvarije približuje: vidimo ga v nepospoli lepi zanj zahajajoča solnca. In zdi se nam, kakor da bi od tam slišali besede: "Bodite mirni! Ne bojte se! Jaz sem z Vami..." In mir lega v naša srca in skupljeno preprčanje, da sovražnik ne bude nikdar imel ne naše Gorice, ne naših slovenskih domov in ne naših svetnišč, dasi jih sedaj s kruto, barbarsko roko napada in končuje. Nikdar jih ne bode imel, nikdar! Tako nam križ na Kalvariji govori. — — —

Da, v tem znamenju boš zmagal! To govorji križ vsakemu vojaku na gori, pa tudi vsem onim, ki se zadaj za nepremagljivim zidovjem Kalvarije nahajajo na varnem mestu. Zato se tukaj za vojake — naše branitelje more, da jih Bog čuva in blagoslovja posvodi. Vsi pa naj se zavedamo, ko gledejmo iz Gorice neštetokrat tja do na jugozapadno stran proti Kalvariji, kaj je naša moč. Moč naša je bratska ljubezen, ki nas dela nepreglede in mogične, nad ljubezni po Kristusu na križu, ki troši na to ljubezen svoj blagoslov ter jo dela nepremagljivo. Naša moč je ljubezen in Kristus!

dovit pogled se nam tukaj nudi. Sovražnik napenja vse svoje sile, da bi to višino zavzel. Tisoč granat se je že zarilo v nje greben; marsikdaj smo že mislili, da mora Kalvarija pod strašno silo sovražnega ognja razpoti in izginiti v prahu in pepel. Ni gotovo več mesta na njenem vrhu, ki bi ne bi bilo razrito in raztrgano od streloških topov. Ni gotovo mesto, ki bi se pod pokriti s kosi in drobci jeklenih granat in šrapnelov, ki jih je tukaj v neizmernih mnogih sovražnik naših. In vendar naša Kalvarija še stoji in se vedno stoji na njej trije križi, katerih je ta 240 metrov nad morsko gladino se vzdigoči grč dobit svoje ime.

Enkrat naj bi bil križ general grof Cadorna, potem baron Sonnino,

potem zopet kolonialni minister Martini ali poslanec Tittoni. Ali res kdo misli, da so tako velika svetovnozgodovinska nasprotna, kakor so sedaj udarila druga ob drugo, umetno narejena po tako majhnih ljudeh? Tako pojmovanje zgodbivne se nam zdi nekoliko naivno. Sicer pa vse, kar je prinesla "Rdeča knjiga", kakor tudi vse kar je prinesla "Zelena knjiga", danes takoreč ni več politika, marveč zgodbivna. Politike, tudi one med Avstrijo in Italijo, sedaj ne delajo ministri in poslaniki, marveč generali in admirali, vojaki in mornarji, in tako bo pač še lep čas ostalo.

JAN HUS.
Ob 500letnici.

Dne 6. julija je minilo 500 let, od kar je bil v Konstanti (Konstanci) segzan (1. 1415), češki krivoverec Jan Hus. Češki svobodomislici raznih barv in strank so za to 500letnico pripravljali velike priznaje; krona vseh prideljeva pa naj bi bila velikanska organizirana agitacija za odpad od katoliške Cerkve. Čudno naključje je hotelo, da je Husova 500letnica padla v dobo takoj velikih svetovnih dogodkov, da ne more zbuditi posebne pozornosti. Izpremembe, ki jih je v svetovni zgodbivni povzročil Jan Hus, so malekostne v primeru s premembami, ki jih bo povzročil sedanja svetovna vojska; krvave hulisticke vojske so neznavne v primeru s sedanjim sestanjem svetovnega borba.

Magister Jan Hus je gotovo zelo važen pojav v svetni in cerkveni zgodbivni. Ne odlikuje se sicer po veliki duševni samostojnosti in izvirnosti, vendar mu nihče ne more odrekati moške odločnosti, vztrajnosti in požrtvnosti. Gotovo je imel veliko lepih zmožnosti, s katerimi bi lahko veliko koristil katoliški Cerkvi in svoji domovini. S svojim nastopom in delovanjem je budil speč narodov sile. Toda v svoji slepi trdovratnosti je v svojem narodu zanetil krvav upor proti cerkvenemu in družabnemu redu, povzročil je krvave vojske ter silovito pretrgalo kulturno delo velikega češkega kralja Karola IV. Gotovo imamo mnogo zasluga za češko narodno priznajevanje, za češko kulturo in književnost, a gotovo je tudi, da je s svojim silovitim nastopom in s svojo trdovratno samoglavljostjo povzročil stranske upore in vojske, ki so opustošile češke dežele, uničevale kulturne tradicije ter preprečile mirni kulturni razvoj češkega naroda.

Husovo delovanje in njegova smrt je bila predmet mnogih strastnih napadov proti katoliški Cerkvi. A popolnoma gotovo je, da ga kostniški (konstantinski) cerkveni zbor ni obsodil na smrt, ampak obsodil samo njegov krijevosten. Cerkvena oblast je imela gotovo več pravice nastopiti proti Husovim zmotam kakor Hus, ki je trdovratno šril verske zmote in strastno napadal Cerkev. Tudi najbolj strastni nasprotniki katoliške Cerkve ji morajo priznati pravico do obrame. Husovi častilci slavijo Husa, ker je tako strastno napadal Cerkev in tako pokazal svojo "svobodo" in "neodvisno" stališče. Slavijo ga torej v imenu svobode, a likrati katolicanom in katoliški Cerkvi odrekajo svobodo obrame. V imenu "svobode" bi radi usmrtili katoliško Cerkev.

Pa se neka druga velika nedosednost se skriva v vrstah Husovih častilcev. Husa so hoteli proslaviti v imenu "Svobodne misli", v imenu boja ne samo proti katoliški veri, ampak v imenu boja proti krščanstvu in veri v sploh. Toda Hus ni bil zastopnik breverstva ali svobodne misli, ampak verški fanatik kakor jih zgodovina malo poznava. Dasi se je boril proti Cerkevi, bi se vendarle branil takih zaveznikov, kakršni so njegovi sedanjci častilci, ki kot breverzci zamejajo Husove verske nauke in zmote.

Za češki narod je gotovo velika sreča, da je sedanja svetovna vojska preprečila hrupno proslavo Husove 500letnice. Svetovna vojska je češki narod in sosedne narode obvarovala strastnega protivnika in protikulturnega boja, ki bi se bil vrnil pod plascem Husove proslave. Češki narod je vsaj zacasno obvarovan opustošenja in razdora, ki bi ga bila prozročila agitacija nedosednih Husovih častilcev. Hus je obvarovan čudnih nedosednih častilcev, ki bi bili še bolj omadevali in potepali njegov spomin. Svetovna vojska bo morebiti pripravila, da bo mogoče Husovo delo bolj nepristransko presojati. — "Slovenec".

GOVORICE O MIRU.

Petrograjska brzojavna agentura je, kakor beleži "Koelnische Zeitung", nedavno priobčila sledenje poročilo:

Namesto vzklikov razuzdanega vesela po osvoboditvi Lvova prihajajo z obale Spreve na obalo Neve Smešni glasovi o domnevem mirovem razpoloženju v Petrogradu. To dejstvo utrijev v Petrogradu preprčanje, da uspehi sovražnikov Galiciji niso nič drugega nego Pyrrhova zmaga. Izmisljotin "severen" ali Bjoernsonovega urada, ki tukaj vsebuje orjaški smeh, bi ne trebalo niti omenjati, toda biti moramo na stališču, da bi mora bili gotovi v stanu, v nekih deželah vzbudit pravne zaključke. Nekam neokusno, da ne rečemo otroče se nam zdi, če se sedaj v mnogih glasilih vali kri-

Zveza Katoliških Slovencev
V AMERIKI

(SLOVENIAN CATHOLIC LEAGUE)

Predsed

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VZJEDNINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Vstanovljena 29. novembra 1914
Inkor. v drž. Ill. 14. maja 1915

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNJI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

1. Stephen Kukar, Joliet, Ill. 2. Anton Trgovčič, Mount Olive, Ill.

3. Josip Težak, Joliet, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe
te naj pošljemo na 1. porotnika.Podrejeno Društvo za Družbo sv. Družine se sme ustanoviti v kateremsi-
bodi mestu države Illinois s 8. udi obojega spola.D. S. D. sprejema moške in ženske za ude v Društva iz vseh krajev od
16. do 55. leta. Ob pristopu plača vsak član(ica) en dolar v rezervni sklad.IZPLAČUJE SMRTNINE \$250.00 ali \$500.00 dedičem umrlega člana
popolno vsoto takoj po sprejemu in sicer še isti dan, ko so vse tozadevne
listine v redu in sprejete v gl. uradu.

IZPLAČUJE ODŠKODNINE, katere je deležen vsak član(ica), in sicer:

za popolno izgubo vida na enem očesu vsoto \$100.00;
za popolno izgubo vida na obeh očesih vsoto \$250.00;

za izgubo ene roke nad zapestjem vsoto \$100.00;

za izgubo obeh rok nad zapestjem vsoto \$250.00;

za izgubo ene noge nad členkom vsoto \$100.00;

za izgubo obeh nog nad členki vsoto \$250.00;

za izgubo najmanj štirih prstov ali cele dlani ene roke vsoto \$50.00;

za izgubo najmanj štirih prstov na eni nogi ali stopala vsoto \$50.00;

za zlomljeno hrbenico vsoto \$100.00, če je ud za vedno nezmožen za vsa-
ko delo.IZPLAČUJE ZA OPERACIJE, česar je deležen vsak član(ica) in sicer
izplača vsota \$50.00 za enkratno operacijo na slepiču (appendicitis) in za
enkratno operacijo na kili ali vtrganjem.Za poškodnine in operacije se ne pobira rednih mesečnih asesmentov, tem-
več razpis gl. tajnik na vse člane(ice) primeren asesment kadar je treba iz-
plačati poškodnine ali operacije za ta sklad, da se pokrijejo poškodnine in
izplačila za operacije.Vsač član(ica) je deležen vseh dobrot in pravic (po dne 1. maja 1915), ki
ih daje D. S. D. takoj ko je bil pravilno sprejet v katero Podružnico in
D. S. D. Poleg tega plačujejo Društva bolniško podporo.Član(ice) plačajo slednji asesment z ozirom na starost ob pristopu in z
ozirom na vsoto zavarovalnino:

	Za \$250.00:	Za \$500.00:			
Razred.	Starost.	Asesment.	Razred.	Starost.	Asesment.
1	16–20	18c	1	16–20	35c
2	20–25	20c	2	20–25	40c
3	25–30	23c	3	25–30	45c
4	30–35	25c	4	30–35	50c
5	35–40	28c	5	35–40	55c
6	40–45	32c	6	40–45	63c
7	45–50	38c	7	45–50	75c
8	50–55	45c			

Poleg tega plača vsak član(ica) še 5c na mesec za stroške.

PRISTOPILI ČLANI(ICE).

K društvišt. št. 1, Joliet, Ill.: Josip Mance, Katarina Turk.

K društvišt. št. 8, Rockdale, Ill.: Valentín Fajnik Jr., Louis Piskur Jr., Sta-
nišlav Dermulc, John Bukovec, Božo Stankov, Michael Batožich, Josip
Žikek, Frank Oliver.Rockdale, Ill., 17. avg. — Čast nam
je javiti slavnemu občinstvu in spon-
sni javnosti, ki se zanima za D. S. D.
in njena podrejena društva, da naše
mlado društvo sv. Družine št. 8 D. S.
D. že zdaj kako lepo napreduje, da
smo vsi zadovoljni, posebno naši mladi
fanči, ki pribirajo v društvo svoje
sovinstve.V nedeljo se je vršila redna mesečna
seja društva in ta dan je pristopilo 8
novih članov, ki so večinoma rojeni
Američani in še nekateri manj kot
20 let stari. In novoprstoli mladi
člani so obljubili, da bodo vsak po
svojih močeh delovali na to, da pri-
dobe se vse svoje vrstnike in prijate-
lje, ker to je najmlajše društvo in ima
po vsem same mladenice tudi v od-
boru.Našega društva želja je, da bo po
vzgledu društva sv. Družine št. 1, v
Jolietu, naše društvo tudi prekosilo
vsa druga društva v stevilu članstva in
kazitetu tudi glede finančne moči.V dnevbor za to leto so izvoljeni sle-
deči sobratje:
Albert Lesh, predsednik,
Louis Piskur, 2. tajnik.

SVETA GORA.

Kako je tam gori s svetiščem? To
vprašanje mi je bilo v srcu. Nemir in
zoper nemir me je spreleval, čim
bolj sem korakal naprej. Kakor da bi
jedel mrzlico, tako se mi je zdelo.
Hotel sem svoje misli zbrati in pričel
s utripeljem, s katerim sem se podal
na pot, razgovor, a že po prvih stav-
kih so bile moje misli takoj na Sveti
Gori. Kar tresel sem se razburjen-
osti. Slišal sem tu in tam, da je sveti-
šče mnogo trpelo, da je porušeno in
opustošeno, a nisem hotel vsega ver-
jeti, ker sem vedel da ljudje tako radi
pretravajo, kar vidijo ali izkusijo. Vr-
tu tega ne opaziš iz Gorice s prostim
osčesom ničesar takoj na svetišču.
Samostan! Pričel sem gledati raz-
dejanje na lastne oči. To ni več sam-
ostan, to je groblj, to so razvaline.
Strehe in podstrešja ni več; ni več
drugega nadstropja; razbito je prvo
nadstropje in podrtja gre na mnogih
straneh globoko do tal. Le goli zi-
dovi štrle proti nebnu, med njimi pa
tramovi, razbita okna, sobna oprava,

tem bolj so se kazali pojavi laškega dela. Ogonomejne jame na levi strani steze, potem na desni, potem v stezi sami, ki je bila prekinjena in razruvana na popolnoma. Velika debla so ležala na tleh prelomljena ali s koreninami izruvana. To je bilo delo granat, katerih kose so ležali vseprvak na tam. Solnce je pripekalo, a njegove vročine nisva čutila. Najine misli in najni občutki so bili le pri vprašanju: Kako je tam gori s svetiščem?

Prisla sva na vrh. Groblja nama je

zastavila pot. Počitka nisva iskala. Šla

slova takoj dalje, da bi videla kako je s

svetiščem. Glavna vrata niso bila do-
stopna. Stranska tudi ne. Ostala je

se ena pot: skozi samostan v cerkev.

Samostan! Pričel sem gledati raz-
dejanje na lastne oči. To ni več sam-

ostan, to je groblj, to so razvaline.

Strehe in podstrešja ni več; ni več

drugega nadstropja; razbito je prvo

nadstropje in podrtja gre na mnogih

straneh globoko do tal. Le goli zi-

dovi štrle proti nebnu, med njimi pa

tramovi, razbita okna, sobna oprava,

te, Gospod vas ne zapusti!" Na na-

sprotnej strani pa kip presvetega Sre-
ca Jezusovega popolnoma zdrobljen. Nje-

go mesto je prazno, na tleh pa leže

pomešani večji in manj drobci gra-

nati s koci nekdanjega prelepega kipa.

Odpulta nebre z srednje ladje na

nas. Tla so vsa mokra od dežja, ki

je padal pred kramkim v cerkev.

te, Gospod vas ne zapusti!" Na na-

sprotnej strani pa kip presvetega Sre-
ca Jezusovega popolnoma zdrobljen. Nje-

go mesto je prazno, na tleh pa leže

pomešani večji in manj drobci gra-

nati s koci nekdanjega prelepega kipa.

Odpulta nebre z srednje ladje na

nas. Tla so vsa mokra od dežja, ki

je padal pred kramkim v cerkev.

* * *

Kakor da bi gledal na puščavo, tā-
ko se ti zdi, če se obrneš izpred glav-
nega oltara proti glavnim vratom po
cerkvi. Povods ruševine, prah, nered,
razdejanje. Nepopisno tožen pogled.

* * *

Prezbiterij z glavnim oltarem je

popolnoma nepoškodovan. Samo na

mestu, kjer je drugač sta milostna

podoba Matere božje, vidis od vrha

navzdol razigrano sliko blažene Devi-
ce Marije, ki je drugač prejšnjo za-

krivala. Kos granate ali kak kamen

od nje zagnan je z vso silo priletel na

to mesto in unicil, kar je mogel do-

segel. Milostne podobe pa ni dosegel

več, ker se že dayno nahaja na var-

nem prostoru pri oo. frančiškanih v

Ljubljani.

Kapelica sv. Mihaela, kjer je grob

kardinala Missie, je nepoškodovan.

Samo na krovu je zgrajena na drugi

strani. Semkaj je prileta granata v

steno na južni strani pri oknu ter po-
vzročila veliko podtrjite, katere ostani-ki so raztreseni po vsem podu. Ste-
kla pri zaobljenih slikah so se od zra-
nega pogoja mnogokrat razbila. Isto

vidimo tudi v nekdanjem oratoriju za

daj za glavnim oltarem. Ondi je

udarila granata v kot na južnovočni

strani, vrgla kip Pija VI. na tla, ki pa

izvzemši levo roko ni prav niti poško-
dovan.

Še vedno drži listino, ki nas

spominja onih časov, ko se je svetogorska

cerkev izzvedla veličastno sezidi-

ško po svojem prvem razdejanju pred

približno 130 leti. Prišlo je sedaj dru-

ži, poleg tega plačujejo Društva bolniško podporo.

* * *

Hotel sem poiskal vsem znan do-

hod iz drugega nadstropja v zakristijo

in cerkev. Toda v drugo nadstropje

niso bili dobro, nisem hotel vsega

vzdrževanja. Nič niso bili dobro, nisem

hotel vsega vzdrževanja. Nič niso bili

dober, nisem hotel vsega vzdrževanja.

* * *

Manjka mi besed, da bi izrazil, kar

sem tedaj občutil. Razburjenje, ki me

Učite svojo deco slovensko moliti in čitati

iz povsod priljubljene knjige, katera se imenuje

KATEKIZEM

KI GA JE SPISAL NAŠ POK. REV. F. S. ŠUSTERŠIČ.

Stane s poštnino vred samo 25c

ZA VEĆJA NAROČILA PRIMEREN POPUST.

Pišite ponj na:

Amerikanski Slovenec, Joliet, Illinois

Edini in dolgoletni slovenski in polski pogrebni zavod in konjušnica. Kočije in ambulanci pripravljeni ponoči in podnevi. Najboljša postrežba za krste, ženitve in pogrebe. Najlepše kočije. Cene zmerne. Ženske slučaje skrbuje soprog, ki je izkušena v tej stroki. — Tel. So. Chicago 249.

W. WALKOWIAK

Pogrebni Zavod in Konjušnica.

1749 COMMERCIAL AVE.

SOUTH CHICAGO, ILLS.

DOMAČA NARAVNA OHISKA VINA
kakor Delaware, Catawaba, Iwes, i Concord prodaja
Josip Svete

1780-82 E. 28th St., LORAIN, OHIO.

Gonkord rudeče vino 60c galona
Catawba belo vino 80c galona

Te cene veljajo od 25 galonov naprej, pri manjih
narocih cena po dogovoru.

Pri vseh teh cenah je Vojni Davek že uračunan. Vina so po-
polnoma naravna, kar jamčim. Naročilu je pridejati denar ali
Money Order.

LJUDSKA BANKA

Vložite svoj de-
nar na obresti v
največjo in naj-
močnejšo banko
v Jolietu

Hranilnica

Vlade Zd. Držav,
Poštne Hranilnice
in Države Illinois.

Nad 12,900 najboljših ljudi v Jolietu ima tu vložen
denar. Pod vladno kontrolo.

3% obresti od vlog. Začnite vlogo z Sl.
First National Bank

PREMOŽENJE NAD \$4,500,000.00

SLAVNOZNANI

SLOVENSKI POP
proti žeji - najbolje sredstvo.

Cim več ga pišeš tembolj se ti priljubi.

Poleg tega izdelujemo še mnogo drugih
sladkih pičač za krepčilo.

BELO PIYO

To so naši domači čisti pridelki, koje
izdeluje domača tvrdka.

Joliet Slovenic Bottling Co.

913 N. Scott St. Joliet, Ill.

Telefoni Chi. 2275 N. W. 480, ob nedeljah N. W. 344

PONIŽANI IN RAZŽALJENI
(Nadaljevanje s 6. strani.)

širnostjo svojega govora umetno dajai-
lice čudaka, ki se sili skruti prodriajo-
če čustvo pod krinko humorja, malo-
marnosti in šale. A vse to sem pre-
misil potem; takrat je bilo drugače.
Poslednje besede je govoril tako na-
vdušeno, s toljim čustvom in z navi-
dežno tako iskrinem spoštovanjem do
Nataše, da nas je premagal vse tri.
Celo nekaj solži podobnega se mu je
zalesketalo na trelpalnicah. Plemenito
sreća Nataše je bilo popolnoma osove-
no. Za njim se je tudi ona dvignila s
svojega stola ter mu močje, globoko
ganjena, pomolila svojo roko. On jo
je prijet in nežno in s čustvom polju-
bil. Aljoša je bil ves iz sebe na na-
vdušenja.

"Kaj sem ti pravil, Nataša!" je vz-
kliknil. "Nisi mi verjela! Nisi mi ver-
jela, da je to najlepešte človek
na svetu! Vidliš, sama vidliš!"

Planil je k očetu in ga goreče objel.
Ta se mu je odzval na isti način,
toda je hitel okrajšati ta čustveni pri-
zor, kakor bi se sramoval pokazati
svoja čustva.

"Dovolj," je dejal in vzel svoj klo-
buk, "jaz pojdem. Prosil sem vas sa-
mo za deset minut, a sedel sem celo
uro," je dodal z usmevom. "Odhaljam
pa z nestrpno željo, da se vidim z
vami čimprej spet. Ali mi dovolite,
da vas kolikor mogoče pogostoma ob-
iščem?"

"Da, da!" je odgovorila Nataša, "kar
najčešće! Prekjopek bi vas rada —
vzljubila..." je dodala zmedeno.

"Kako odkritoščeni, kako pošteni
ste!" je rekel knez in se nasmehnil
njenim besedam. "Niti vtoliko ne ma-
rate biti neodkritoščeni, da bi rekli
navadno vlijudnost. Da! Spoznam, da
si bom šele čez dolgo, dolgo časa
zaslužil vašo ljubezen!"

"Nehajte mi hvaliti — dovolj je!"
je sepetala Nataša v zadregi.

Kako krasno je bilo ta trenutek!

"Pa bodi tako!" je sklenil knez. "Sa-
mo še par besed o stvari. Ali si mor-
ate misliti, kako sem nesrečen! Niti
jutri niti pojutranjem namreč ne mor-
rem priti k vam. Nocoj sem prejel
pismo, ki me klíče k nekemu zame to-
li važnemu poslu, da se ga nikakor ne
morem izogniti. Jutri zjutraj se od-
peljem iz Pittsburgha. Ne mislite, pro-
sim, da sem vas baš zato tako pozno
posetil, ker bi jutri ne bilo časa, niti
pojutranjem. Vi si tega seveda ne-
mislite, toda naj vam bo to primera
moje sumoljubnosti! Zakaj se mi je
zazdelo, da ste si na vsak način moral
to misliti? Da, ta sumoljubnost mi je
delala v življenju že mnogo preglavie-

in vse moj razdor z vašo rodbino je

morda zgolj posledica mojega nesreč-
nega značaja... Danes imamo torek.
V sredo, četrtek in petek me ne bo v

Peterburgu, v soboto pa upam, da se
gotovo vrнем, in bom se isti dan pri
vas. Povejte, ali lahko pridem k vam
na celi večer?"

"Gotovo, gotovo!" je vzliknila Na-
taša, "v sobo zvečer vas čakam!
Nestrpno vas čakam!"

"Jaz srečni človek! Vse bolj in bolj
vas bom moral ceniti! A zdaj — poj-
dem. Vendar pa si ne morem česa, da
ne bi pred odhodom stisnil roko
tudi vam," je nadaljeval, nenadoma se
obrnjščil k meni. "Oprostite! Zdaj go-
vorimo vsi tako nekako brezvezzo...
Že parkrat mi je bilo v veselje, da sem
bil z vami skupaj, enkrat pa pa bila
celo predstavljena drug drugemu. Ne
morem odtod, ne da bi vam povedal,
kako prijetno bi mi bilo, obnoviti zna-
nj in vami."

"Skupaj sva bila, to je res," sem od-
govoril in mu segel v roko, "toda o-
prostite, da bi se bila seznanila, tega
se ne spominjam."

"Lani, pri knezu R."

"Oprostite pozabil sem, a zatrju-
jem vas, da to pot ne bom pozabil.
Ta večer mi ostane za vselej v spo-
min!"

"Da, prav imate, tudi meni. Dolgo
že vemi, da ste pravi, odkritoščeni pri-
jatelj Natalije Nikolajevne in mojega
sina. Upam, da postanem med vami
tremi četrti. Kaj ne?" je dodal in se
obrnjal k Nataši.

"Da, on je najin pravi prijatelj; ved-
no si moramo ostati zvesti!" je odgo-
vorila Nataša z globokim čustvom.

Revical Kar zasijala je od radosti,
ko je videla, da knez ni pozabil stopiti
k meni. Kako me je ljubila!

"Naletel sem že na mnogo častivev
vašega talenta," je nadaljeval knez, in
poznam dve izmed naših najiskrenje-
ših častivk. Zelo jih bo veselilo, ako
vas osebno spoznata. To sta grožnjava,
dragi prijatelj, in njena pastorka Kata-
rina Feodorovna Filimonova. Do-
volite mi upanje, da mi ne odrečete
veselja, predstaviti vas tema damama."

"Zelo si laskam, dasi imam zdaj
maloznanja..."

"A meni daste svoj naslov! Kje sta-
nijete? Čast mi bo, da vas..."

"Na svojem domu, knez, ne spreje-
mam, za zdaj vsaj ne."

"Toda jaz, dasiravno si nisem zaslju-
žil izjeme — pa vendor..."

"Prosim, ako hočete na vsak način,
bo tudi mene jako veselio. Stanujem
v —ski prečni ulici, v Ključenovi hiši."

"V Ključenovi hiši!" je vzliknil on

z nekakim presenečenjem. "Kakol Ali
— že dolgo stanujete tam?"

"Ne, ne dolgo," sem odgovoril in
ga nekote pogledal ostree. "Moje
stanovanje ima številko štiri in štiri-
deset."

"V številki štiri in štiri deset? Ali sta-
njujete sam?"

"Popolnoma sam."

"Da! Vprašal sem vas zato, ker se

mi zdi, da poznam to hišo. Tem bolje
... Gotovo pridek k vam, gotovo! O
mnogočem se moram pomeniti z va-
mi, mnogočesa potrebujem od vas.
Marsikatero uslužbo mi lahko storite.
Vidite, jaz začenjam kar takoj s proš-
njimi. A do svidenja! Še enkrat mi
dajte roko!"

Stisnil je roko meni in Aljoša, po-
ljubil še enkrat Natašino ročico in od-
sel, ne da bi povabil Aljošo, naj ga
za premi.

Mi trije smo ostali v veliki razbur-
jenosti. Vse to se je bilo zgodoval tako
naglo, tako nepricakovano. Vsi
smo čutili, da se je v enem samem tre-
notku izpremenilo vse, in da se začen-
ja nekaj novega, neznanega. Aljoša
je molče prisledil k Nataši in ji tako
poljubil roko. Poredkom se je ji
oziral v obraz, kakor bi čakal, kaj ona
poroce.

"Golobček, Aljoša, pelji se jurti h
Katarini Feodorovni," je izpregorovila
naposed ona.

"Sam sem že mislil na to," je od-
govoril on, "na vsak način se peljem."
"Morda pa ji bo težko, videti te...
Kaj je storiti?"

"Ne vem, dragica. Tudi o tem sem
razmislil. Videl bom — in kakor
bo kazalo, — tako se odločim. Kaj
ne, Nataša, zdaj se nama je vse izpre-
menilo," je nehotje rekel Aljoša.

Ona se je nasmehnila in ga pogle-
dala z dolgim in neznanim pogledom.

"In kako delikaten je. Videl je, ka-
ko revno stanovanje imas, pa niti be-
sede..."

"O čem?"

"No, — da bi se preselila drugam, —
ali kaj takega," je dodal on in zardel.

"Kaj pa misliš, Aljoša! Kako bi mo-
gel..."

"Zato ravno pravim, da je tako de-
likaten. In kako te je hvalil! Saj sem
misli pravil — pravil sem ti! Ne, on je
zmožen, da vse razume in čuti! O
meni pa je govoril kakor o detetu; vse
mi je bilo natančno, da je zato zelo
zadrgal, da se kmalu odpeljem k nje-
mu! Jutri zarana pridek zopet k тебi."

"Pojdi, golobček, pojdi. To si si
dobro spomnil. In da mi greš go-
vorila k njemu, slišiš? Jutri pa se pripelji,
kakor rano boš mogel. Zdaj mi pač
ne bo več uhaljal za celih pet dni?" je
segavo dodala in ga objela z ljubcem
pogledom.

"Vse tri nas je navdajala neka tiha,
velika radost.

"Ali greva skupaj, Vanja?" je zakli-
kal Aljoša, odhajajoč iz sobe.

"Ne, on ostane; midva bova še go-
vorila, Vanja. Le glej, jutri zarana!"

"Zarana! Srečno, Mavra!"

Mavra je bila silno razburjena. Ker
je ves cas prisluškovala, je slišala vse
kneževe besede, dasi mnogočesa ni
razumela. Rada bi bila ugibala in iz-
pravljala, dotlej pa je gledala resnob-
no in ponosno. Tudi nji se je zdelo,
da se je izpremenila marsikaj.

Ostala sva sama. Nataša me je pri-
jela za roko in nekaj časa molčala, ka-
kor bi iskala besed.

"Trudna sem!" je rekla naposled s
slabotvornim glasom. "Poslušaj: kaj ne,
da jutri greš k mojim staršem?"

"Gotovo."

"Mamici povej, njemu pa ne pravi."

"Saj itak z njim nikoli ne govorim o
tebi."

"Zatorej; tudi tako bo izvedel. Ti
pa pazi, kaj poroce, kako sprejmete
novico. Moj Bog, Vanja, ali me bo
v resnicu proklet zaradi te možitve?
Ne, to mi mogoče!"

"Stvar kneze je, da spravi vse v pra-
vi red," sem povzel naglo. "On se mora
na vsak način poravnati z njim,
potem bo vse dobro."

"O moj Bog! Da bi se le! Da bi se!" je
proseče vzliknila ona.

"Ne vznemirjavaj se, Nataša, vse bo
dobro. Saj se vidi."

Pozorno me je pogledala.

"Vanja, kakšno je tvoje mnenje o
knezu?"

"Ako govoriti odkritoš

STARÍ KRALJ.
Pravljica.

Sivolasi kralj je premisiljal svoje življenje.

Nikdar ni imel dosti časa za to, ali sedaj, ko je del svojih vladarskih dolžnosti odložil na rame prestolonasledniku, si je privoščil tupatam tudi nekako počitka. Tako tudi danes. Utrjeni se je vsebel, glava se mu je povešila do prsi, mučile so ga hude misli.

V svojem spominu se je vrčal nazaj ono dolgo pot, po kateri je dospel do semkaj, do te samotne, zapuščene, sive starosti. Gledal je sam sebe kakor v daljni, megleni daljavi, kako koraka dalje: vesela postava, ki vedno bolj osiveva in peša, čim bliže prihaja; tukataj je korakal ponosno, svobodno in hrabro, ne zmene se za tolpo, ki je kajala okrog njega, krepkih in sigurnih korakov, da človek doseže svoje začlene, svete cilje.

Da, nekaj časa je korakal lahko, kadar ima peroti. Dvigali so ga njenovi ideali in pa vera v človeštvo. Ali polet mu je večkrat izpodletel in obležal je omamljen na tleh. Res se je dvignil žopet vselej in začel počasi korakati kvíšku, včasih so ga porivali in vlekle drugi naprej, pozneje pa zopet zadriževali, včasih mu celo zvezali roke kakovjetni. Vsled tega se je sčasoma, ne da bi sam zapazil kdaj, utrudil, ali njegovo znanje in razumevanje je rastlo.

Bilo je to žalostno znanje in razumevanje, ki mu je kakor breme ležalo na ramih. Mnogi ljudi se je pririlo do njega — vsi s stegnjeni rokami in ponižno prosečimi obrazi. Včasih se mu je zdelo, da je celi prostrani svet poln beračev. In izpozal je, da vse njegovo kraljevanje obstoji v dejstvu. Da, ravno in edino v tem je bila za druge njegova resnična last in vrednost. Klanjali so se mu, kajti kralj je moral dati, kar se zdi ljudem, ki so kakor veliki pozabljeni otroci, dragoceno: denar, naslove, redove, visoke službe, moč in sijaj, čast, ugled in dobro življenje.

Izpočetka ga je veselilo to. Zdel si se, da stoji pri oknu in meče zlato med množico, da nosi seboj zaklade sreće in jih deli, kakor se mu zdi. Dajal je s polnimi rokami. Ali zdelo se mu je, da obdarovan po vseh teh darovih niso srečnejši in zadovoljniji, kakor da ni mogoče nikdar napolniti vseh teh praznih rok. Pririnilo se je k njemu vedno več prosečih, vedno več novih.

Hvaležnih in ljubečih pa ni ostalo pri njem nič. Bilo je, kakor da bi bil kralj rojen tem ljudem le zato, da jim deli darove. Tudi njega je zadela ušoda vseh onih, ki dajejo. Pozabili so ga, medtem ko jum je dajal, osamel je na svojem prestolu in osamljen stopal smrti nasproti...

Kralj je globoko vzduhnil. Tu začuti, da se je nekdo dotaknil njegovega kolena, kakor bi se ga dotaknila ruka prijatelja.

Kraljev pes, ki mu je bil najljubši in je spal poleg njega na tleh, se je zbulil ob kraljevem vzduhu. Pogledal je kralja s svojimi zvestimi, hvaličnimi očmi, kakor da pozna njegovo bol.

Kralj se potolačen posmehlja. Kakor najubožnejši herač, ki v brijočem jesenskem vetrju stopa čez strnišče in ne ve, kam naj zvečer poloto svojo glavo, ni imel kralj družega zvestega prijatelja, kakor tega psa. In vendar je to bilo nekaj, zadnje.

Tu vstopi kraljev sin, v polni moči, lep in mlad, ognjevit.

Ta sin in dedič krone je bil drugačen kakor oče. Zahteval je, kjer je oni dajal, tirjal, kjer je oni popuščal. Izstiskaval je ljudstvo in izrabljalo. In glej: zdelo se je, kakor da ga samo zato imajo rajši kakor starega kralja, kakor da ga občudujejo in se ga boje, ker je bil samosvoj in zahteval od njih, ker je bil mogočnejši in jum grozil — ker je bila bodočnost njegova.

Stari kralj je vedel, da je sin komaj čakal, da mu naredi več prostora na prestolu. To vedeti je bilo najtežje breme na njegovem srcu, najgenkejši okus na njegovem jeziku. Starec ni mogel pozabiti, da je bil ta mladi mož njegov ljubi otrok, katerega je svojcas pozdravil s tolikim upanjem.

Morda bi bil tudi sin ljubil svojega očeta, da mu ni stal na poti do najvišje moči. Tudi sin je v kralju pozabil človeka, kakor vsi drugi. Častihlepnost je umorila v njem otroško ljubezen.

Kralj je čutil, da sin želi njegove smrti. Nikdar ni izdal tega z besedo, ali ta želja je vreda kakor žive iskre iz oči mladeniča, ko jih je uprl v starca. Te iskre so zgale v srcu starega, kajti, oh, srca starejših ljudi so tem ranljivejsa, čim bolj morajo krvaveti vsled izkušenj in razočaranj, čim bolj pesa v njih moč odpora.

Ko tedaj reče sin z gladkim, dvorskim glasom: "Upam, da gre Vašemu Veličanstvu dohro," odgovoril starec z bridičnim smehom:

"Telesno se počinit dobrot, moj sin, ali v dnu moje duše me peče velika nezvestoba človeška. Nai bi te usoda obvarovala tega grenačega ostanka v kupi življenja."

Mladenč se je hotel pošaliti. "Ali Vam nismo vši zvesti?" je dejal z očim lahkim naglasom, ki luščne preko brezdnov modrosti in nosi v sebi posme laži.

"Jaz poznam le enega, ki mi je

starec, "Veli ga k sebi! Ne zvabiš ga! Boljši je od vseh dvorjanov, boljši kakor ti!"

To govorjenje ni ugajalo kraljeviču. Bil je trd, ni bil dober. Privoščil ni staremu kralju niti pasjega prijateljstva in zvestobe, kajti zavist se je razlasta v njegovem srcu kakor mah na drevetu. Ni mogel prenašati, da bi starec imel kaj, cesar ne bi imel on sam...

Od tedaj je začel kraljevič z igro, dobrikanjem in sladkanjem navajati psa nase, kadar ni bil kralj navzoč. Vedel je, kako se mora ravnati s psi. Ležišču mu je prepustil na svoji postelji, igral se je že njim, metal mu palice, da mu jih prinaša, in donašal mu je pečenke, da ga je nič zlega čuteči in nevedni pes imel vedno rajši. Kmalu se je zgodilo, da je pes z veselim lajanjem pozdravil kraljeviča, kadar ga je zagledal.

Stari kralj ni opazil ničesar. Ni pozal ljubosomnosti in njegova tuga je bila tako globoka, njegove misli so počajale tako daleč od njegove okolice, da ni opazil teh izprememb. Tudi ni poznal nezaupnosti, kakor je ne pozna plemeniti ljudje, ki ne store nikomu nič zlega.

Dogodilo pa se je nekega dne, da sta se oče in sin poslovila na izprežal. Stari kralj je odšel po samotni gozdni poti, sin pa se je obrnil v vesel družbi proti mestu.

Stari kralj požigača psu, ki ga je spremljal. Ali pes se ni zmenil za počevje, temveč je mahajoč z repom in veselo lajačoč odsakal za kraljevičem.

"Tu poglejte, Veličanstvo, edinega, ki Vam je zvest!" je zaklical kraljevič zasmehljivo, — in njegov glas se je globokozarezal v kraljevo srce.

Molče je odšel starec v gozd. Prenesel je nezvestobo tolikih ljudi — ali nezvestobo svojega psa ni mogel pozabiti. Zdel se je sam sebi popolnoma osamljen in zapuščen, popolnoma odveč. Oddalec je še slišal pasje lajanje in posmehljiv smeh svojega prestonolaslednika.

Tu ga je nekaj zaskelelo v prsih — pozloilo mu je. Vsedel se je na klop pod bukvijo. Globoka, senčna tišina mu je ugajala — saj je bil tako malo-kedaj v svojem življenju sam z naravo, kar je vendar tako lečilno za človeka.

Ko je stari kralj tu sedel tako sam in poslušal ono bol v svojem srcu in ono šumenje valov brdkosti v svoji ubogi duši — prisla je tuja popotnica počasi po gozdni poti.

"Dovolite," je rekla in se vsebla zraven kralja, kakor bi mu bila enaka.

In potem je začela tolaziti starca z milim, globokim glasom, kakor da vse ve.

Bila je smrt, zadnja prijateljica vseh beračev in kraljev.

"Glej," pravi smrt, "jaz vem več kakor življenje, od katerega pričakujem vsega. Mi nismo rojeni za srečo. Rjeni smo pa, da storimo toliko dobrega, kolikor moremo. Marsikaj se ti je ponesrečilo, ali vedno si imel dobro voljo in pomnožil si število tistih, ki so živelji ljubezni polno in umrli osamljeni."

Ko je smrt govorila tako, se je razsvetilo pred kraljevimi očmi, kakor da vidi vzhajati solnce. Skozi pozemski pajčoljan solza je ugledal jasnost večnosti. Kaj mu je bilo tu mar ljubezni in hvalje človeške?

ZAKRATEK ČAS.

SODBA IZ OTOŠKIH UST.

Mali Dreječ je šel s sestro k maši v župnijsko cerkev. Med mašo začne jokati, da je imela sestra sitnosteni z njim. Prišel domov, ga kara in vpraša: "Čemu si se pa jokal?"

Dreječ: "Ker so oni tam gori v drugem nadstropju (na koru) tako vplili."

Narednik neke kompanije črnovojnikov je zapazil, da njegovi vojaki v pondeljek niso opravljali takoj točno službo, ako so bili v nedeljo doma. Blize ko je prihajal dan odhoda, bolj pobito so bili črnovojnikni. Narednik je odločil, da ne dobi več nikdo dopusta, razen ako bi se dogodilo kaj posebenega ali kak smrtni slučaj. Nato se je oglašila pri njem doma smrt. Narednik ni imel časa, da bi izpraviščeval in Krmči je šel zadovoljen. Ko se je nazuhal pri povratku naredniku, ga je vprašal: "Kdo je umrl pri vas, Krmč?" — Črnovojnik odgovoril: Na nalogu, gospod narednik. Smrt je prišla po našo pitano svinjo."

Stari kralj je vedel, da je sin komaj čakal, da mu naredi več prostora na prestolu. To vedeti je bilo najtežje breme na njegovem srcu, najgenkejši okus na njegovem jeziku. Starec ni mogel pozabiti, da je bil ta mladi mož njegov ljubi otrok, katerega je svojcas pozdravil s tolikim upanjem.

Morda bi bil tudi sin ljubil svojega očeta, da mu ni stal na poti do najvišje moči. Tudi sin je v kralju pozabil človeka, kakor vsi drugi. Častihlepnost je umorila v njem otroško ljubezen.

Kralj je čutil, da sin želi njegove smrti. Nikdar ni izdal tega z besedo, ali ta želja je vreda kakor žive iskre iz oči mladeniča, ko jih je uprl v starca. Te iskre so zgale v srcu starega, kajti, oh, srca starejših ljudi so tem ranljivejsa, čim bolj morajo krvaveti vsled izkušenj in razočaranj, čim bolj pesa v njih moč odpora.

Ko tedaj reče sin z gladkim, dvorskim glasom: "Upam, da gre Vašemu Veličanstvu dohro," odgovoril starec z bridičnim smehom:

"Telesno se počinit dobrot, moj sin, ali v dnu moje duše me peče velika nezvestoba človeška. Nai bi te usoda obvarovala tega grenačega ostanka v kupi življenja."

Mladenč se je hotel pošaliti. "Ali Vam nismo vši zvesti?" je dejal z očim lahkim naglasom, ki luščne preko brezdnov modrosti in nosi v sebi posme laži.

"Jaz poznam le enega, ki mi je

Rusko in govorim že tudi ruščino, sedaj pa pojdem v Italijo — — — Z Bogom, predobi stariš! Če pride domov, postanem učitelj jezikov. Vas Janez."

Opravičenje.

Letoviščnik: "Vaši surovo maslo pa vsek dan diši po milu; zakaj nimate bolj snažno?"

Oštirka: "Ni mogoče; saj ne pride nihče drug zraven, kakor dekla Liza: ona pa sploh nikoli ne vzmame mila v roki!"

Pri vojaškem izbiranju.

Zdravnik: "Ste oženjeni?"

50letni črnovojnik: "Da, da, že clo tretjic!"

Zdravnik: "Tauglich!" — Takšne ju-nake rabimo!"

Strah.

Olga: "Torej Tvoj ženin Ti piše, da se je naučil v vojni kuhati?"

Nada: "Da! Sicer pa upam, da vojska ne bode tako dolgo trajala, da bi se naučil boljše kuhati od mene!"

Vzrok veselja.

"Ja, ti si vendar popolnoma iz sebe od veselja; povej, kaj se ti je tako prijetnejše pritetipot!"

"Oh, moj Polde, ti niti slutni ne moreš, kako nepopisno srečno me storil! Pred nekaj tedni mi je še papa rekel, da bode moral zelo neunem biti, ki bi mene v zakon vzel — in sedaj me bodeš pa ti poročil!"

PODUCNE IN ZABAVNE KNJIGE.

CENIK MOLITVENIH NABOŽNIH, PODUČNIH IN ZABAVNIH KNJIG

katere se dobre v

KNJIGARNI AMER. SLOVENCA, JOLIET, ILLS.

PODUCNE IN ZABAVNE KNJIGE.

Ali Boga Stvarnika res ni treba... 25c

Amerika, ali povsod dobro — do... 20c

...na najboljše ... 20c

Angleščina brea učitelja ... 40c

Arumugam, sin indijskega kneza.

Dogodiljaj sprobrnjene indijskega princa ... 20c

Babica ... 50c

Beatin dnevnik ... 20c

Bahovi huzarij in Iliri ... 75c

Bajke in povedi ... 75c

Belgrajski biser. Pov. iz starih dni 20c

Beneška vedeževalka ali proklet... 20c

...stvo v blagoslov ... 25c

Berač. Povest. — Elizabeta. Črtice 20c

Bitka pri Visu I. 1866... 25c

Bled sedaj in nekdaj ... 20c

Božja kazens. — Plavec na Savini.

— Čudovita zmaga ... 20c

Boj s prirodo. — Trekova Uršika... 20c

Boj in zmaga. Povest ... 25c

Bojetek, v drevo vpreženi vitez ... 20c

Božični darovi. Povesti ... 20c

Burska vojska ... 25c